

PROFILUL UTILITĂȚILOR PUBLICE ÎN REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA

RADU LAURENȚIU*

1. Aspecte generale

Siguranța locului de muncă și sănătatea sunt factori de stabilitate cuprinși în acțiunile strategice de implementare și coordonare a priorităților comunitare ale Uniunii Europene.

În general, furnizarea de servicii este prezentă în toate regiunile, însă problemele apar în mediul rural, acolo unde costurile aferente serviciilor sunt mai mari. Capacitatea limitată a comunităților mici de a plăti anumite servicii, lipsa specialiștilor zonali, dificultatea recrutării și păstrării personalului calificat ce trebuie să lucreze la distanță mai mare, precum și trecerea timpului în așteptarea acceptului comunității sunt factori ce pot pune în dificultate livrarea anumitor servicii în zonele cu cea mai mică densitate a populației. Deși nevoile unei comunități mici reflectă amplasamentul unor servicii, majoritatea furnizorilor tind să se orienteze spre orașe, acolo unde cererea este mult mai mare față de mediul rural. Un serviciu durabil nu trebuie să se bazeze doar pe consumatori, o atenție majoră trebuie acordată și forței de muncă, în acest sens fiind necesară existența unui plan de gestionare a riscurilor, mai ales în ceea ce privește infrastructura (drumuri, mijloace de transport, clădiri).

Asigurarea sustenabilității pe termen lung a serviciilor necesită investiții de extindere și întreținere, astfel încât consumatorii să beneficieze nu doar de o utilizare optimă ci și de calitatea acestora. După cum știm, calitatea reprezintă trăsătura caracteristică a oricărui serviciu, fapt ce impune dezvoltarea unui cadru solid de reglementare și monitorizare, care să cuprindă un set de proceduri privind facilități și sancțiuni asupra furnizorilor de servicii.

Deciziile factorilor politici ar trebui să reflecte o atenție majoră asupra accesibilității serviciilor pentru toți cetățeni. Alimentarea cu apă și canalizare sunt sectoare deosebit de importante pentru asigurarea unui mediu durabil care să ajute la menținerea sănătății și îmbunătățirea calității vieții.

* Cercetător științific III, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române; e-mail: xpatrick2013@yahoo.com.

Pentru o eficiență optimă a serviciilor publice este necesară facilitarea dezvoltării concurenței și nu a monopolului. Acest aspect va duce la creșterea numărului de furnizori și le va oferi consumatorilor posibilitatea de comparație în ceea ce privește costurile și calitatea acestor activități. În general, monopolul înseamnă prețuri mari, abuz de putere și uneori chiar servicii de slabă calitate.

Activitățile de utilități publice pot fi împărțite în trei categorii: producție, transport și distribuție. În timp ce producția aparține exclusiv domeniului privat, transportul și distribuția depind atât de furnizorii privați (organizații, firme), cât și de furnizorii publici (autorități publice locale și centrale, instituții, unități sanitare sau de învățământ).

Serviciile publice se pot împărți în mai multe categorii, în funcție de natura lor, de interesul general sau importanța acestora pentru societate. Atunci când activitățile prezintă un interes general pentru cetățeni (transport local, reabilitarea străzilor, curățenia localității) sau o importanță socială vitală (alimentare cu apă, canalizare), ele pot fi organizate la nivel local și atunci revin în competența administrației publice locale, în gestionarea cărora autoritățile administrației publice centrale nu pot avea nicio atribuție¹. Activitățile cu caracter statal sau comunitar, dar care depășesc sfera localităților (ex. întreținerea căilor rutiere între localități), se transferă (descentralizează) la nivel central sau județean.

Organizarea unui serviciu public se impune atunci când există o cerință socială ce reflectă o voință comună a unei colectivități sau comunități recunoscută de stat. Sarcina de a conduce serviciile publice deconcentrate, după ce lista acestora a fost aprobată de către guvern revine prefectului, așa cum reiese din dispozițiile generale cuprinse în Legea nr. 340/2004, republicată în anul 2008².

În România, funcționează Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (A.N.R.S.C.), instituție subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, ce are drept scop: reglementarea, monitorizarea și controlul la nivel central al activităților din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, încasarea veniturilor din activitățile desfășurate, urmărirea și executarea creanțelor³. Din dispozițiile „Regulamentului privind acordarea licențelor în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice” din 11.07.2007, A.N.R.S.C. este abilitată să acorde, să modifice, să suspende, să retragă licențele sau permisiunea de a presta serviciul ori activitățile într-o unitate administrativ-teritorială pentru anumite utilități precum: serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, serviciul public de iluminat, serviciul public de salubritate a localităților, serviciul public de alimentare cu energie termică. Utilitățile publice sunt definite ca fiind totalitatea activităților de utilitate și interes public general, desfășurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea

¹ „Monitorul Oficial”, nr. 204/23 apr. 2001, LEGE nr. 215 din 23 aprilie 2001, Legea administrației publice locale, Regimul general al autonomiei locale, Art. 7.

² „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 225 din 24.03.2008.

³ Regulamentul de organizare și funcționare a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice - A.N.R.S.C. din 24.07.2013.

autorităților administrației publice locale, în scopul satisfacerii cerințelor comunităților locale⁴. Furnizorii de utilități trebuie să aibă în vedere următoarele prevederi ale Art.7 din Legea serviciilor comunitare de utilități publice:

- asigurarea menținerii serviciilor atât la nivel cantitativ, cât și calitativ;
- adaptarea utilităților la cerințele beneficiarilor pe termen lung;
- permiterea accesibilității egale și nediscriminatorie la serviciul public;
- protecția juridică, economică și socială a utilizatorilor;
- să asigure sănătatea populației și calitatea vieții;
- protejarea mediului și a domeniului public și privat;
- respectarea principiilor economiei de piață prin facilitarea mediului concurențial și restrângerea ariilor de monopol.

În termeni generali, utilitățile publice cuprind o arie mai extinsă de servicii adresate populației, începând cu cele de aprovizionare (energie electrică, gaze naturale, apă potabilă) și continuând cu cele de sănătate, educație, comunicații, transport și protecție socială. Necesitățile populației se realizează prin programele de achiziții publice al căror rol este de a atribui în baza legii, furnizorilor și prestatorilor de servicii, contracte pentru livrarea de bunuri și servicii. Achizițiile din domeniul public sunt axate pe un scop social, în timp ce achizițiile din domeniul privat se realizează pentru susținerea obiectivului principal al afacerii, în scopul de a obține profit.

2. Rolul utilităților publice în regiunea Sud-Vest Oltenia

Atunci când punem problema eradicării sărăciei, ar trebui să ne gândim la crearea de oportunități economice, adică soluții pentru ca națiunea să progreseze. Investiția în oameni prin educație și pregătire profesională, asigurarea condițiilor decente de viață, facilitarea accesului la tehnologie și crearea locurilor de muncă sunt factori multiplicatori ai dezvoltării. Furnizorii de utilități joacă un rol esențial în crearea bunăstării. Distribuția apei potabile este fundamentală pentru hrana umană, salubritatea înseamnă sănătate și demnitate, iar energia la prețuri accesibile contribuie la productivitatea gospodăriilor și la dezvoltarea industriilor.

Deși încă există probleme de dezvoltare în multe orașe, totuși, populația urbană este în creștere comparativ cu cea din mediul rural care este în scădere. Acest fenomen se datorează potențialului zonelor urbane care oferă mai multe posibilități de îmbunătățire a condițiilor de viață. În regiunea Sud-Vest Oltenia, județul Dolj are cel mai mare număr de locuitori (660.544)⁵, mulți fiind concentrați în orașul Craiova, considerat cel mai important centru economic și social din regiune.

Cu toate că Oltenia are 40 de orașe, regiunea încă se confruntă cu probleme majore privind **infrastructura rutieră** și accesul redus la rețelele de apă și canalizare. O condiție esențială pentru realizarea progresului în regiune o

⁴ „Monitorul Oficial”, Partea I, nr. 254 din 21.03.2006, Legea 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice.

⁵ Direcția Județeană de Statistică Dolj, Statistici județene, *Populația și densitatea populației la recensământ*, 20.10.2011.

reprezintă reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri, fapt ce ar contribui la rezolvarea problemelor din zonele subdezvoltate, prin fluidizarea mai rapidă a transportului de mărfuri și persoane. Interconectarea eficientă a rețelelor de transport este considerată ca fiind un obiectiv prioritar al Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României, ce are drept scop eliminarea decalajului dintre regiuni și crearea unei rețele de localități competitive și funcționale.

Situația drumurilor publice la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, prezentată în tabelul nr. 1, evidențiază faptul că doar 36,8% din totalul de 11.246 km a fost modernizat, restul aflându-se în faza de reabilitare. Trebuie menționat faptul că această rețea de drumuri modernizate cuprinde și drumurile europene, însă mai puțin o autostradă care să fluidizeze traficul către marile centre economice din țară.

Drumurile publice la 31 decembrie 2014 (km)

Tabel nr. 1

Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia și județele	Drumuri publice (naționale, județene și comunale)		Drumuri naționale		Drumuri județene și comunale	
	Total	Modernizate	Total	Modernizate	Total	Modernizate
Sud-Vest Oltenia	11 246	4 139	2 180	1 917	9 066	2 222
Mehedinți	1 873	766	450	384	1 423	382
Gorj	2 282	1 015	427	367	1 855	648
Vâlcea	2 325	812	529	480	1 796	332
Olt	2 330	702	301	265	2 029	437
Dolj	2 436	844	473	421	1 963	423

Sursa: Direcția Regională de Statistică Olt, Statistici regionale – Transporturi.

Având în vedere poziția strategică a regiunii, dar și potențialul turistic, consider că este necesară extinderea rețelei de autostrăzi până în zona frontierelor cu Serbia și Bulgaria, dar și cuprinderea zonelor pitorești din județele Vâlcea și Gorj. Rezolvarea acestor probleme nu ar fi doar un beneficiu local, cu cât regiunile ar deveni mai dezvoltate, mai ales cele din zona frontierelor, cu atât mai mult vom avea o țară puternică și stabilă din punct de vedere economic. Prin rezolvarea infrastructurii, regiunea Oltenia s-ar putea conecta la rețeaua trans-europeană de transport și totodată ar atrage mai mulți investitori și turiști străini, ceea ce ar genera crearea de noi locuri de muncă și competitivitate în oferta de bunuri și servicii.

În general, rețeaua rutieră a fost creată pentru a facilita legătura între orașe. Neexistând variante ocolitoare, multe sate au început să se dezvolte de-a lungul timpului de o parte și alta a drumurilor naționale și europene, fenomen ce împiedică extinderea carosabilului în zonele populate.

În regiune, transportul călătorilor se realizează în general cu autobuze și microbuze. Unele orașe au în dotare, pentru transportul intern, tramvaie (Craiova)

sau troleibuze (Târgu Jiu). În anul 2013, parcul auto din regiune asigura serviciile de transport pentru aproximativ 67.159 călători și avea în dotare 29 tramvaie (8.996 călători), 330 autobuze (55.987 călători) și 17 troleibuze (2.176 călători)⁶. La nivel național, comparativ cu celelalte regiuni, Oltenia are cea mai redusă rețea de străzi orășenești. Transportul în comun întâmpină dificultăți în anumite zone datorită străzilor înguste ce nu pot asigura un trafic fluent, dar și din cauza multor autobuze uzate care încă sunt menținute în circulație.

Rețeaua de cale ferată din Oltenia are 988 km, însă doar 51,31% este electrificată. Ponderea cea mai mare a rețelelor feroviare o dețin județele Gorj și Mehedinți, dar în mare parte sunt destinate transportului de cărbune. Cele mai importante magistrale ce străbat regiunea sunt București-Craiova-Filiași-Timișoara-Stamora Moravița (533 km) și Craiova-Simeria (243 km), în rest, toate orașele importante au stații de cale ferată, majoritatea fiind caracterizate prin linii simple și neelectrificate⁷.

Un mare dezavantaj ce îngreunează transportul de mărfuri și persoane între regiune și statele vecine îl reprezintă lipsa de cale ferată de la Drobeta Turnu Severin către Serbia și de la Corabia spre Bulgaria. Traficul în punctele de frontieră cu cele două state se realizează cu bacul sau rutier (pe pod).

Dunărea reprezintă principala cale de transport internațional pe apă pentru regiunea Oltenia, care dispune de cinci porturi importante (Calafat, Bechet, Corabia, Orșova și Drobeta Turnu Severin).

Transportul aerian se realizează prin singurul aeroport situat lângă Craiova, care funcționează în regim internațional. Prin acest mijloc de transport, rapid și confortabil, se asigură servicii de calitate pentru un flux de 350 pasageri/oră, ce pot călători spre diferite destinații din Europa⁸.

Dezvoltarea turismului, dispersarea populației către mediul rural, creșterea economică și importanța sectorului agricol impun o îmbunătățire constantă a infrastructurii și a calității serviciilor, atât pentru transportul călătorilor, cât și pentru mărfuri.

Mediul rural, în contextul restructurării economiei, a devenit o alternativă pentru populația vulnerabilă a cărei orientare se axează și în prezent pe agricultura tradițională ca principală sursă de venit. Din totalul de 2.075.642 locuitori⁹ ai regiunii, înregistrați la recensământul din anul 2011, aproximativ 52% locuiau în zonele rurale.

Analizând la nivel de județ, mediul urban atrage cei mai mulți locuitori în Dolj (54,1%) și Mehedinți (48,8%), în timp ce ponderea cea mai mică se înregistrează în județul Olt (40,8%)¹⁰. În general, populația migrează spre orașele

⁶ Direcția Regională de Statistică Olt, *Transportul urban de pasageri, Date statistice*, 31 decembrie 2013.

⁷ *Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2014-2020, Infrastructura*, pp.139-140.

⁸ A se vedea: <http://www.aeroportcraiova.ro> (accesat la 28.07.2016).

⁹ Direcția Regională de Statistică Olt, *Populația și densitatea populației la recensăminte*, 20 octombrie 2011.

¹⁰ *Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2014-2020, Structura sistemului de așezări*, p. 20.

reședință de județ unde oportunitățile în găsirea unui loc de muncă sunt mai mari, în timp ce o altă parte a populației alege varianta străinătății.

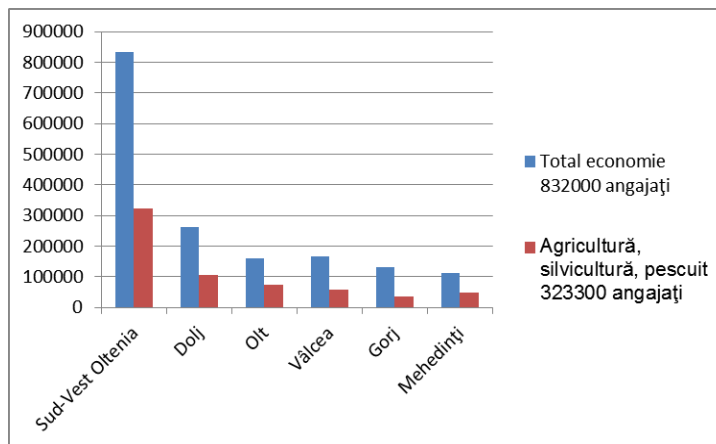

Fig. nr.1 Ponderea populației din Oltenia angajată în mediul rural în anul 2013
Sursa: Direcția Regională de Statistică Olt, Statistici regionale, Forța de muncă.

Multe dintre orașele regiunii au o economie precară, în special cele cu locuitori mai puțini, ceea ce le face dependente de activitățile mediului rural, unde predomină agricultura.

Regiunea Sud-Vest Oltenia are o economie industrial-agrară, concentrată pe diverse domenii de activitate. Ultimele date statistice, din anul 2013, menționează că în regiunea Oltenia, din totalul populației care lucrează în diferite ramuri ale economiei, 38,8% își desfășoară activitatea în mediul rural, practicând agricultura, silvicultura și pescuitul, așa cum se observă și în graficul nr.1.

Doljul și Gorjul, datorită solului fertil, au atras nu doar investitorii străini, dar și români ce provin din alte județe. Cei mai mari zece fermieri din Oltenia au în exploatare 55.270 hectare teren în cele două județe. În timp ce județul Mehedinți are format un top al investitorilor, în județele Gorj și Vâlcea, cei mai mari întreprinzătorii sunt obștile și câteva consilii locale ce au în folosință pajiști, păduri și alte suprafețe de teren (ex. Obștea Cerbul Novaci – 343 ha, Consiliul Local Târgu Jiu – 432 ha, Obștea orașului Horezu – 606 ha, Asociația Vatra Stoienești – 376 ha)¹¹.

Resursele solului și subsolului au o importanță deosebită pentru economia locală și regională, însă lipsa investițiilor crează dificultăți în exploatarea eficientă a acestora.

Calitatea vieții în orașe și municipii este strict condiționată de calitatea serviciilor publice. Legea serviciilor publice de gospodărie comunală menționează că activitățile și acțiunile de utilitate și interes local, desfășurate sub autoritatea

¹¹ Cine sunt cei mai mari latifundiari ai Olteniei, Date preluate de la APIA în „Gazeta de Sud”, 2 septembrie 2014.

administrației publice locale, au drept scop furnizarea de servicii publice, prin care se asigură¹²:

- alimentarea cu apă;
- canalizarea și epurarea apelor uzate;
- salubritatea localităților;
- alimentarea cu agent termic în sistem centralizat;
- transport public local.

Funcționarea și dezvoltarea serviciilor sunt activități de interes general și reprezintă o prioritate pentru populație, iar accesibilitatea utilităților publice trebuie să fie egală pentru toți cetățenii. Analiza serviciilor publice și creșterea calității acestora conform cerințelor beneficiarilor revine în sarcina Guvernului care stabilește măsuri corespunzătoare planului de dezvoltare durabilă.

Din datele statistice rezultă că o mare parte din totalul cheltuielilor populației sunt orientate către consumul de utilități necesare funcționării și încălzirii locuinței, urmate de cele pentru achitarea taxelor și impozitelor, investițiile reprezentând cea mai mică pondere. Alimentarea cu apă și canalizarea fac parte din categoria serviciilor de interes general.

În anul 2013, volumul de apă distribuit consumatorilor din Oltenia a fost de 77.834 m³, în scădere față de anul anterior. După cum se observă în tabelul nr. 2, încă patru localități au beneficiat de apă potabilă.

Rețeaua de distribuție a apei și volumul distribuit consumatorilor

Tabel nr. 2

Anul	2012	2013
Localități alimentate cu apă potabilă	275	279
Municipii și orașe	40	40
Lungimea rețelei de distribuție (km)	7 696.4	8 022.1
Apă totală distribuită (m ³)	85 541	77 834
Apă pentru uz caznic (m ³)	67 991	62 271

Sursa: Direcția Regională de Statistică Olt, Baza de date, Statistici regionale – Utilități publice

Lungimea rețelei de alimentare cu apă a regiunii a crescut constant, de la 3.969 km, în anul 2004, la 8022,1 km, în anul 2013, clasând Oltenia pe locul 6 între regiunile României¹³.

Rețeaua de canalizare a înregistrat o evoluție în ultimii ani. Dacă în anul 2010 existau doar 75 de localități cu instalații de canalizare, pe o distanță de 1.172 de km, la nivelul anului 2014, constatăm o dublare a lungimii rețelei, dar și o creștere cu 58,66% a numărului beneficiarilor regiunii Oltenia.

¹² „Monitorul Oficial”, nr. 359, Legea nr 326, 4 iulie 2001.

¹³ *Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2014-2020*, p. 191.

Suprafața spațiilor verzi sub formă de parcuri, grădini publice sau alte locuri de agrement, la sfârșitul anului 2014, s-a menținut aproximativ constantă la nivelul anilor anteriori.

Canalizare publică și spații verzi

Tabel nr. 3

Anul	2010	2011	2012	2013	2014
Total localități cu instalații de canalizare	75	89	102	114	119
Municipii și orașe	39	39	39	39	39
Lungimea conductelor (km)	1 172	1 963	2 108	2 269	2 398
Suprafețe spații verzi (ha)	2 487	2 488	2 412	2 411	2 487

Sursa: Direcția Regională de Statistică Olt, Baza de date, Statistici regionale – Utilități publice

Rețeaua de gaze naturale a avut o evoluție mai lentă în regiune. În anul 2007, erau 57 localități (20 orașe și municipii) racordate la sistemul de gaze, iar în 2014, numărul lor a crescut la 73, dintre care 25 sunt orașe și municipii. În regiunea Oltenia, la nivelul anului 2014, lungimea rețelei de furnizare a gazelor naturale era de 2.512,8 km, reprezentând doar 6% din lungimea rețelei de gaze naturale la nivel național, fapt ce o plasează pe ultimul loc în țară¹⁴.

Serviciile publice oferite prin infrastructura de sănătate

În general, starea de sănătate este afectată de sărăcie și lipsa condițiilor decente de locuit, dezorganizare socială, deficit de acces la servicii medicale și de prevenție, poluare.

După cum precizează Direcția Regională de Statistică Olt, în anul 2014, rețeaua medicală, cu capital majoritar de stat, a regiunii era alcătuită din: 42 de spitale, o policlinică, 23 dispensare medicale, 3 centre de sănătate și 38 de farmacii¹⁵.

Din datele prezentate în tabelul nr. 4 se constată o scădere a paturilor de spital, mai pronunțată după anunțarea crizei financiare din anul 2010, și o mică creștere în următorii ani, dar nu suficientă. Dacă analizăm situația la nivelul totalului populației regiunii (2.075.642 locuitori), deși există o creștere a personalului medical de specialitate, constatăm că avem un medic la 425 de locuitori. În mediul rural, o parte din serviciile medicale sunt asigurate prin medicii de familie, însă restul furnizorilor (farmaciști, stomatologi) lipsesc.

¹⁴ Direcția Regională de Statistică Olt, *Statistici regionale, Locuințe și utilități publice*, a se vedea <http://www.olt.insse.ro/main.php> (accesat la 27.07.2016).

¹⁵ A se vedea: <http://www.olt.insse.ro>. (accesat la 25.07.2016).

Situația paturilor în spitale și personalul medico-sanitar în regiunea Sud-Vest Oltenia

Tabel nr. 4

Anul	Paturi în spitale	Medici	Stomatologi	Farmaciiști	Personal sanitar mediu
2014	12 581	4 881	1 047	1 118	13 301
2013	12 432	4 785	1 047	1 272	13 106
2012	12 366	4 677	995	1 254	12 831
2011	12 352	4 636	936	1 187	12 877
2010	12 762	4 673	915	1 178	13 317
2009	12 975	4 634	883	1 151	13 363
2008	12 901	4 595	833	1 121	13 274
2007	12 866	4 402	788	1 041	12 800

Sursa: Direcția Regională de Statistică Olt, Statistici regionale – Sănătate, 31 decembrie 2014.

Infrastructura de învățământ

Educația reprezintă o componentă de bază a societății ce ajută la creșterea și instruirea tinerei generații. Prin educație, se urmărește transmiterea unor informații cu caracter științific și umanist ce au rolul de a dezvolta capacitatea intelectuală a individului.

Evidența școlară din învățământ (inclusiv cel particular)

Tabel nr.5

Anii	Sud-Vest Oltenia								
	Total	Preșco-lari	Primar (cl.I-IV)	Gimnazial (cl.V-VIII)	Special (I-VIII)	Liceal	Arte și meserii	Postliceal și de maiștri	Superior
2014-2015	358 756	53 473	87 519	78 331	899	84 843	3 839	18 989	23 199
2013-2014	361 387	54 478	88 827	81 628	932	90 348	1 635	18 164	25 375
2008-2009	424 471	67 694	89 031	97 570	659	91 474	19 676	7 795	50 572
2007-2008	434 072	69 183	91 170	102 583	667	90 788	22 202	5 686	52 450

Sursa: Baza de date a Direcției Regionale de Statistică Olt, Statistici regionale – Educație.

Domeniul educației din România a suferit numeroase schimbări în ultimii ani, mai ales în perioada 2010-2013, când unitățile de învățământ au fost reduse,

din cauza reformei sistemului, de la 7 588 în anul 2011 la 7 074 în prezent¹⁶, dezechilibru ce a afectat în special elevii din comunitățile mai mici, care au fost nevoiți să parcurgă distanțe mai mari până la școală.

Din tabelul nr. 5 se observă o scădere a populației școlare în regiunea Sud-Vest Oltenia. Cea mai redusă pondere se constată la arte și meserii, care încep să-și piardă din valoare, dar și la învățământul superior, care a scăzut, în perioada 2014/2015, la 55,77% față de anul școlar 2007/2008, în timp ce interesul pentru profilul postliceal și de maiștri crește substanțial cu 233,96%. Pe fundalul acestor scăderi, învățământul primar suportă cele mai mici modificări.

3. Analiza serviciilor publice pe județe

Județele Gorj și Olt au cea mai bună infrastructură rutieră națională, însă în ceea ce privește modernizarea străzilor orășenești, cele mai bune rezultate se înregistrează în Olt și Mehedinți. Efectele tranziției și-au pus amprenta și asupra sistemului de educație, veniturile reduse și creșterea cheltuielilor cu utilitățile și hrana au dus la scăderea continuă a populației școlare. Județul cu cea mai redusă populație școlară este Mehedințiul, unde se înregistrează și cea mai mare rată a abandonului școlar. Probleme există și în sistemul de sănătate, unde se constată o lipsă a personalului de specialitate în majoritatea județelor. Din cauza salariilor mici și a dotării reduse mulți specialiști au abandonat sistemul preferând calea străinătății, fenomen ce a avut consecințe negative asupra sănătății populației, România confruntându-se cu cea mai ridicată rată a mortalității infantile.

Din rapoartele Institutului Național de Statistică rezultă că rețeaua de alimentare cu gaze naturale s-a extins de la 57 localități, în anul 2007, la 73, în anul 2014. Dacă în anul 2005, județul Mehedinți era singurul din România cu nicio localitate racordată la rețeaua de gaze, în prezent doar municipiul Drobeta Turnu Severin beneficiază de această utilitate.

În Mehedinți, la sfârșitul anului 2013, din totalul de 3.418 unități ce cuprind întreaga activitate economică locală, funcționau 15 unități în producția și furnizarea de gaze, energie electrică și termică. În sectoarele de distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare, au fost înregistrate 32 de unități. Cele două hidrocentrale de la Porțile de Fier asigură o mare parte din necesarul de energie electrică pentru țară. Județul dispune de o rețea de drumuri publice de 1.873 km, din care 766 km sunt modernizați și o rețea feroviară de 124 km. Totodată, este racordat la rețeaua de căi navigabile și dispune de două porturi fluviale. În anul 2015, funcționau 234 de unități de învățământ preuniversitare și o universitate, la Drobeta Turnu Severin. Cu doar 4 spitale, județul se clasează pe ultimul loc în regiune¹⁷.

Județul Dolj are 19 localități conectate la sistemul de apă și canalizare, singurele stații modernizate de epurare a apelor reziduale din regiune fiind la

¹⁶ Institutul Național de Statistică, *Breviar statistic, România în cifre*, Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică, Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice 2014, p. 40.

¹⁷ *Strategia de dezvoltare a județului Mehedinți pentru perioada 2014-2020*, pp. 17-65.

Calafat și Craiova¹⁸. Din totalul de 2.938 km lungime conducte de canalizare publică la nivelul întregii regiuni, Doljul avea, în anul 2014, cea mai extinsă rețea de canalizare însumând 684 km, în timp ce județul Mehedinți se afla la polul opus, cu 291 km¹⁹. Activitatea județului Dolj se bazează pe următoarele domenii economice: producția de energie electrică și termică, transport rutier, feroviar, naval și aerian, prestări de servicii și comerț, construcții civile și industriale, silvicultură și agricultură. Strategia guvernamentală de sprijinire a dezvoltării integrate prin **rețeaua polilor de creștere** include și municipiul Craiova. Prin atribuirea acestui titlu, factorii decizionali ai municipiului au misiunea de a transforma zona într-un spațiu atractiv și competitiv la nivel european²⁰.

Județul Olt are o rețea școlară formată din 183 de unități, dintre care 52 în orașe și 248 în mediul rural. Infrastructura medicală cuprinde 6 spitale și 745 de medici. În privința alimentării cu apă și canalizare, județul are un singur operator²¹. Economia județului se axează în mare parte pe industrie, iar cea mai importantă ramură o reprezintă sectorul metalurgic (prelucrarea aluminiului). Infrastructura rutieră situează Oltul printre primele județe din țară în ceea ce privește ponderea drumurilor publice modernizate.

Județul Gorj se confruntă cu degradarea calității vieții atât în mediul urban cât și în cel rural, datorită activităților industriale ce acționează asupra mediului. Un exemplu în acest sens sunt cele două centrale energetice de la Rovinari și Turceni, care poluează aerul și solul pe o suprafață de 50.000 ha.

Pentru creșterea calității vieții, planul strategic de acțiuni al județului prevede următoarele priorități: regenerarea spațiilor verzi și îmbunătățirea condițiilor de locuire, reducerea efectelor negative ale activităților industriale, consolidarea terenurilor ce prezintă riscuri de alunecări și inundații. Sporirea accesului la servicii de educație și sănătate, precum și aplicarea unor programe de recalificare a celor disponibilizați reprezintă o altă prioritate, în special pentru zonele defavorizate, unde nivelul de trai s-a degradat din cauza declinului industriei extractive și de prelucrare.

Cu excepția celor două municipii, Târgu Jiu și Motru, transportul este destinat mai mult elevilor pentru deplasarea în anumite orașe sau comune din județ. Alimentarea cu energie termică s-a redus din cauza costurilor ridicate. În mediul rural, iluminatul public se află la un nivel mediu în majoritatea localităților. În anul 2011, un număr de 16 localități beneficiau de canalizare funcțională, însă rețeaua necesită modernizare și stații de epurare. Județul are o infrastructură rutieră bine dezvoltată, iar în ceea ce privește infrastructura feroviară, Gorjul ocupă a doua poziție în regiune²².

În județul Vâlcea, serviciile reprezintă un sector bine dezvoltat, cele mai bune rezultate se înregistrează în comerț, transporturi, hoteluri și restaurante.

¹⁸ A se vedea: <http://www.apaoltenia.ro>, *Sisteme de alimentare cu apă* (accesat la 3.08.2016).

¹⁹ Baza de date online a Direcției Regionale de Statistică Olt, Direcția Județeană de Statistică Dolj, Direcția Județeană de Statistică Mehedinți, *Statistici regionale și județene* (accesat la 10.08.2016).

²⁰ *Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2014-2020*, pp. 35-44.

²¹ *Strategia de dezvoltare a Municipiului Slatina, 2014-2020*, p.15.

²² *Strategia de dezvoltare durabilă a județului Gorj pentru perioada 2011-2020*, Anexă la hotărârea Consiliului Județean Gorj, nr.18/27.01.2012, pp. 36-95.

Sistemul de educație cuprinde 153 de unități școlare și 5 facultăți, dintre care 3 sunt private. Sistemul de sănătate cuprinde 7 spitale și 695 de medici.

Infrastructura de transport dispune de 2.325 km rețea de drumuri, dintre care modernizate – 812 km, iar infrastructura feroviară însumează 163 km de cale ferată neelectrificată. Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime de 2.011 km și cuprinde 11 localități din mediul urban și 54 din mediul rural. Rețeaua de gaze se desfășoară pe o suprafață de 557 km și asigură necesarul de combustibil pentru 8 orașe și 5 localități rurale. Sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate deservesc 42 de localități pe o distanță de 711 km.

Ca în multe orașe din țară, creșterea prețului pentru agentul termic a determinat mulți consumatori casnici să se debranzeze de la sistemul centralizat de termoficare. În Vâlcea, sursele alternative de energie regenerabilă și nepoluantă sunt într-o continuă dezvoltare²³.

Lipsa investițiilor este marea problemă la nivelul întregii regiuni, unde majoritatea localităților prezintă rețele de apă și canalizare cu instalații vechi și uzate, fără stații de epurarea a apelor reziduale, fapt ce poate avea repercusiuni majore asupra stării de sănătate a populației. Economia precară și oferta redusă de utilități publice în unele localități din regiune nu justifică statutul acestora de oraș.

Perspectivile serviciilor publice pot fi considerate și în viitor ca fiind esențiale pentru viața modernă. Cu cât infrastructura rutieră și feroviară se va îmbunătăți, cu atât mai mult va crește cererea și oferta de bunuri și servicii de calitate. Potențialul turistic și agricol, insuficient valorificat, ar putea atrage mai mulți investitori și turiști străini în regiunea Sud-Vest Oltenia, fenomen ce ar genera o dezvoltare teritorială echilibrată și durabilă.

PROFILE OF PUBLIC UTILITIES IN THE SOUTH-WEST OLTENIA REGION

(Abstract)

The welfare of families and of the general population relies on social protection mechanisms based on traditional and professional services. Practically, each one of the public services has its importance related to human activities. In order to determine public utilities, the study seeks to identify the problems regarding the quality of life and the impact these actions have regarding the achievement of a healthy and sustainable environment.

Keywords: public services, public service providers, transportation, infrastructure, region.

²³ *Strategia integrată de dezvoltare durabilă a județului Vâlcea, pentru perioada 2015-2022*, pp. 44-68.